

DEPARTMENT OF PHILOSOPHY
BRYN MAWR COLLEGE
BRYN MAWR, PA.

4 de Març de 1957.

Estimat amic:

Estava a punt de contestar la vostra carta del 6 de novembre i d'acusar-us rebut del primer volum de la "Historia econòmica de Espana" quan vaig rebre "Els Trastàmars". He preferit esperar a llegir completament les dues obres abans d'enviar-us aquestes línies.

M'admira la vostra capacitat de treball, i la qualitat del vostre treball. La "Historia econòmica" és molt bona, i espero amb gran interès el segon volum. Les vostres consideracions metodològiques són excel·lents, i la distinció entre els quatre tipus d'economia a Espanya extremadament fecund. Quan a "Els Trastàmars", no us enganyaré si us dic que és un dels millors llibres de història que he llegit -i n'he llegit uns quants-. Heus-ací el tipus de història que m'agrada, i que em sembla l'únic que pot donar llum; la història que en lloc d'embranchar-se en la metafísica (o, el que és pitjor, en la retòrica) té en compte les condicions socials, econòmiques i demogràfiques, i les fa jugar amb tota precisió. La vostra obra desfà tòpics molt arrelats: el topic que Catalunya portava una vida esplendent fins que fou "desviada" per la "invasió"; el topic que el Compromís de Casp representava una de les moltes possibles solucions (i no, ai las! la única que podia funcionar, qualsevolga que en fossin les conseqüències); el topic que "s'impedí" als catalans fer comerç a Amèrica, en lloc de reconèixer que, el "retràs americà" té arrels en l'evolució econòmica del Principat, etc. etc. etc. El vostre llibre desfà la "bona consciència" de molts catalans mal informats, però no per crear una "mala consciència", sinó simplement per crear una "consciència" -una "consciència històrica" que no justifica tot el que ha passat pel sol fet que ha passat, però que ho explica i permet als catalans encarar-se amb el futur -que és, segons em sembla veure, i ho celebro, la vostra preocupació principal en fer història-. Les meves felicitacions més sinceres per la vostra obra, la importància de la qual trascendeix, a més, el tema tractat per redreçar la manera de veure la història humana. Llegir el vostre llibre dona la impressió que hom se les heu amb realitats, i no amb la fumareda que molts historiadors ens encolomen.

Us veig optimista i me'n alegro, per la part que em toca. Evidentment, la joventut no està disposada a empassar-se boles massa grosses. Les forces mortes són moltes i molt pesades (arreu del món), però hom marxa endavant malgrat tot, i això amb una bona dosis de bon sentit, que vol dir atenció a la realitat. Des d'aquest punt de vista crec que s'aha avançat molt respecte a les generacions passades. Espero que no m'equivoco; ja m'ho confirmaireu.

A vaure si podem parlar l'estiu que vé si, com espero, passo el mes de juliol a Barcelona. Doneu-me més notícies generals, vostres i dels vostres treballs.

Us saluda molt cordialment el vostre amic i lector

Jean at King